

ชื่อวิทยานิพนธ์	การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม : ศึกษากรณีหมู่บ้านนาयाง เมืองนาทรายทอง กำแพงนครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว
ผู้เขียน	นายสง่า บุญแต่ง
สาขาวิชา	สังคมวิทยา
ปีการศึกษา	2545

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะแบบแผนของการผลิตและโครงสร้างสังคมของหมู่บ้านนาयाง หลังจากประเทศได้รับการปลดปล่อยเมื่อปี พ.ศ. 2518 จนถึงปี พ.ศ. 2544 และผลกระทบอันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมภายใต้โครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรต่อวิถีชีวิตของชุมชนหมู่บ้านนาयाง ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยการคัดเลือกอย่างมีเป้าหมาย (Purposive Sampling) จากประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนหมู่บ้านนาयाง ซึ่งประกอบด้วยครอบครัวที่เป็นตัวแบบ 6 ครอบครัวและครอบครัวอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นตัวแบบ 6 ครอบครัว และบุคคลที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังและประเพณีจำนวน 15 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสังเกตและการสัมภาษณ์ตามหลักและวิธีเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ข้อคำถามประกอบการสัมภาษณ์ วิเคราะห์และตีความข้อมูลโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ความขัดแย้งและความทันสมัยเป็นแนวทาง

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เดิมเศรษฐกิจหมู่บ้านนาयाงเป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียง วิธีการทำนาทำไร่เป็นแบบดั้งเดิม แต่เมื่อมีโครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรให้ความช่วยเหลือได้เป็นการผลิตแบบเพื่อชีพและเพื่อขายเป็นรายได้ของครอบครัว มีการใช้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่มากขึ้นและมีการประกอบอาชีพเสริมเพิ่มมากขึ้น เช่น การปลูกผักและเลี้ยงปศุสัตว์ เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา ภายในหมู่บ้านนาयाงมีการจัดตั้งองค์กรต่าง ๆ ของสังคมขึ้นเพื่อให้การศึกษาอบรมและช่วยเหลือประชาชน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเครือญาติเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึ่งพาอาศัยช่วยเหลือกัน

ลดลงเล็กน้อย การแต่งงานยังนิยมปฏิบัติตามประเพณีเหมือนเดิมแต่ก็เปลี่ยนแปลงจากเดิมไปบ้าง การทำคลอดและพฤติกรรมการรักษาพยาบาลเปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจน การศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากประชาชนได้ส่งลูกหลานไปเรียนระดับสูงมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางศาสนา ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี ความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับประชาชนเปลี่ยนแปลงไป เช่น การไปวัดและการเข้าร่วมพิธีกรรมต่าง ๆ ตลอดจนบทบาทของพระสงฆ์ในการอบรมสั่งสอนลดน้อยลง

วิถีชีวิตของชุมชนหมู่บ้านนายางได้รับผลกระทบจากกระแสแห่งความทันสมัย ได้มีการนำอุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกในครัวเรือนเมื่อมีกระแสไฟฟ้าใช้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตมากขึ้น โครงสร้างสังคมของหมู่บ้านนายาง ซึ่งเป็นสังคมเกษตรกรรมที่มีความเชื่อ ค่านิยม ประเพณีแบบดั้งเดิมกำลังเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่สอดคล้องกับแบบวิถีการผลิตและโครงสร้างสังคมที่ทันสมัย

Thesis Title Socio-economic Change : A Case Study of Ban Nayang,
Naxaithong District, Nakhon Vientiane, LAO-PDR

Author Mr.Sanga Bounteng

Major Program Sociology

Academic Year 2002

Abstract

This study was intended to investigate the socio-economic and cultural change especially mode of production and social structure of Ban Nayang after the country was liberated since 1975 until 2001 and to find out the impact from socio-economic change under the project of development and agricultural service to the community's way of life.

The sample subjects were purposively taken from Ban Nayang Village. They consisted of six families, which joined the development project, and six other families which did not join the project including 15 residents of the village acting as informants about Nayang Village background and tradition. The data were collected by means of the observation and the interview in favor of the principle and method of qualitative methodology. The questionnaires –cum- interview were used as well. The data were analyzed and interpreted in line with the sociological paradigm of socio-cultural change, conflict and modernity.

The findings were as follows :

As regards the economic change of Ban Nayang, the original system was self-sufficient economy . When they were helped from the project of development and agricultural service, the families in the community have produced for self-sufficient use as well as for trade which led to more income for the families. More advanced agricultural technology was used for the production and the villagers have become multi-occupational, including gardening and raising cattle.

They have been experiencing a significant socio-cultural change since 1975. In the Ban Nayang Village, the social organizations have been repatterned as to educate villagers and so also kinship relations have been readjusted in such a way they are less dependent on one another. Traditional marriage ceremony is still in use but child-hearing and sickness treatments have altered. Children of the village are better-educated. Religious beliefs, social values, merit-making participation of ceremonies now play minor role in the village.

Ban Nayang Villagers' way of life has been affected by modernity. More electrical appliances are found being utilized by the villagers. Their living standards are now improving. The village social structure which is based on the agricultural one has been changing in accordance with modern economic structure. So also has their belief and value system been readjusted favourably in the same direction.